

Posudek oponenta k diplomové práci Dany Preňkové na téma – Trestné činy v dopravě a princip omezené důvěry

Diplomantka si vybrala téma zajímavé a stále velmi aktuální. Rozsah literatury mohl být širší, neboť k uvedenému tématu existuje velká řada různých pramenů. Z hlediska dokazování se ovšem autorka fakticky nezabývala znaleckými posudky z oboru dopravy, které bývají velmi podstatnými důkazy při objasňování dopravních nehod. Chybí také srovnání se zahraniční úpravou i úvahy de lege ferenda. Práce je rozčleněna celkem do sedmi základních kapitol, ovšem kapitoly 5 a 6 měly být zřejmě spojeny v jednu kapitolu.

V části, která se nazývá Základní charakteristika dopravy a vymezení dopravní nehody z pohledu zákona a kriminalistiky, se diplomantka poněkud nadbytečně obecně zabývá subjektivní stránkou trestného činu a definicemi všech forem zavinění, avšak na druhé straně zde chybí zmínka o hrubé nedbalosti, která se právě v dopravě jistě někdy objevuje. V této části, kterou jinak nelze hodnotit negativně je ovšem chyba na straně 18 ve třetím odstavci, neboť není pravdou, že v případě zaviněného zranění jde vždy o trestný čin. Obdobná chyba se pak objevuje i na straně 31 práce.

Pokud jde o druhou část – Charakteristika příčin dopravních nehod, autorka se těmito příčinám věnovala dostatečně podrobně, avšak v bodě 2.1 na straně 20 – 21 jsou pouze velmi obecná tvrzení a pokud jde o zákon č. 361/2000 Sb., nejsou zde uvedena žádná konkrétní ustanovení. Není také zřejmé, pokud jde o bod 2.2 (str. 23), jak dospěla autorka k závěru, že „STK“ se provádějí i bez přítomnosti vozidla. V části 2.3.1, kde se autorka zabývá „důležitou povinností“ (str. 26 druhý odstavec, druhá věta), jde o nejasné vyjádření, ze kterého by bylo možné dovodit, že důležitá povinnost rovná se hrubá nedbalost. Nepřesnost se objevuje i na straně 28 v bodě 2.3.3, kde autorka uvádí, že už samotné požití alkoholu před jízdou znamená spáchání trestného činu. Toto nepřesné vyjádření je potom ovšem napraveno na straně 29, kde autorka již rozlišuje mezi přestupkem a trestným činem.

V třetí části – Trestné činy v dopravě, která je jinak popsána vcelku dostatečně, se opět objevují některé nepřesnosti. Na straně 31 v části 3.1.2 autorka např. uvádí, že objektivní stránkou je způsobení smrti, ačkoliv jde o následek, který je pouze jedním ze tří obligatorních znaků objektivní stránky. Dále se zde opakuje chyba, která byla vytykána již v první části této práce, když u § 148 trestního zákoníku autorka vůbec neuvádí, že pokud dojde ke způsobení prosté újmy na zdraví, jde o trestný čin pouze za situace, že k tomuto následku dojde porušením důležité povinnosti. Podrobnější vysvětlení by si také zasluhovalo ustanovení § 151 trestního zákoníku, a to ve srovnání s ustanovením § 150 téhož zákoníku, které autorka neprovádí.

V části 3.3.2 (str. 38 – 39) je proveden zcela nedostatečný rozbor problematiky, autorka ani neuvádí vlastní názor, pokud jde o alkohol u cyklistů, neuvádí ani hranici alkoholu 0,8 až 1 promile a nevysvětluje ani hranici mezi trestným činem a přestupkem, pokud jde o ovlivnění řidiče drogou.

Tím se sice autorka pak zabývá v kapitole čtvrté – Vliv omamných a psychotropních látek na trestné činy v dopravě, která je vcelku kvalitně zpracována, avšak pokud jde o limity, které uvádí v části 4.2.2, tak sice správně cituje nařízení vlády č. 41/2014 Sb., ale není zde žádná zmínka o aktuální judikatuře, neboli autorka neřeší, od jakého limitu jde o trestný čin, tedy od jaké hranice je řidič ve stavu „vylučujícím způsobilost“ ve smyslu § 274 trestního zákoníku, byť jinak správně poukazuje na další okolnosti, které musí být hodnoceny, i na to, že bývá nutný znalecký posudek z příslušného oboru.

Ne zcela jasné je tvrzení v posledním odstavci na str. 48, tedy že „jde především o ohrožení pod vlivem návykové látky a opilství“. Není zřejmé, pokud jde právě o trestný čin opilství, z jakých údajů autorka čerpala. V části 4.4.1 je nedostatečně vysvětlena otázka důkazní síly dechové zkoušky na alkohol, která sice nepochybně je důkazem, který je v trestním řízení používán, jde však stále o zkoušku orientační a přitom z vyjádření diplomantky na str. 52 by se dalo dovodit, že by se měl podezřelý řidič podrobit krevní zkoušce, jen když odmítne zkoušku dechovou. Jinak pokud jde o otázky detekce alkoholu či jiných návykových látek, to je řešeno dostatečně podrobně.

Pokud jde o kapitolu pátou – Souběžná trestní odpovědnost a princip omezené důvěry, jde zřejmě o stěžejní část práce, která je v zásadě kvalitně zpracována. I zde se však vyskytují určité nepřesnosti, kdy v části 5.2 se autorka na straně 58 v poslední větě prvního odstavce vyjadřuje nejasně, když uvádí, že se údajně v trestním řízení nezkoumá subjektivní hledisko. Jde o tvrzení, které není podloženo žádnými konkrétními údaji. Na straně 59 a následující pak se autorka zabývá principem omezené důvěry, uvádí pak i dva příklady z judikatury, avšak bylo by vhodné, aby tyto příklady mnohem konkrétněji a podrobněji zdůvodnila při ústní obhajobě.

K části šesté, která je nazvána Princip omezené důvěry, je třeba uvést, že stejný nadpis je částečně uveden i v kapitole páté. I zde jsou určité nejasnosti či nepřesnosti, např. na str. 61 v poslední větě prvního odstavce jde o tvrzení, které by si zasluhovalo podrobnější vysvětlení. Totéž se týká strany 62 druhého odstavce a autorka vlastně ani v této části úplně a správně nedefinuje, co tedy znamená princip omezené důvěry. Nepřesvědčivě pak vyznívá i vysvětlení rozhodnutí č. 12/1989 Sb. na str. 63.

Pokud jde o sedmou kapitolu – Zvláštnosti dokazování, tak informace na stranách 64 – 69 jsou velmi obecné, není zde uvedeno téměř nic specifického pro dopravní nehody a autorka zcela opomíjí znalecké posudky z oboru dopravy, které bývají v těchto věcech velmi podstatným důkazem. Podrobnější rozbor by si zasluhovala i otázka, zda u dopravních nehod vyslyšet v přípravném řízení svědky procesně použitelně či zda postačí jen tzv. protokol o podání vysvětlení. Podrobnější rozbor specifických důkazních prostředků, jako je především znalecký posudek či vyšetřovací pokus, chybí. Stejně výhrady se týkají pak části 7.2, tedy dokazování před soudem, když celá tato kapitola nepřináší téměř žádné specifické a podrobnější informace k dokazování u dopravních nehod.

Pokud jde o závěr práce, ten je opět obecný, nenahrazuje rozhodně chybějící úvahy de lege ferenda a nepřesně, stejně jako u jiné kapitoly, je zde uváděno, že průlomem je to, že se již přijímají výsledky dechových zkoušek.

Celkově lze tedy diplomovou práci hodnotit jako velmi průměrnou s tím, že řada problémů je řešena poněkud povrchně, tedy bez hlubšího a konkrétnějšího rozboru. Na několika místech jsou údaje chybné či neúplné, práce je popisná, chybí zde úvahy de lege ferenda a vlastní názory se nevyskytují ani v průběhu práce. Chybí také jakékoliv srovnání s některou zahraniční úpravou. Proto by bylo možné diplomovou práci hodnotit známkou 3, avšak bude záležet nepochybně na kvalitě ústní obhajoby.

V Plzni dne 26.4.2016

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická
Katedra trestního práva

JUDr. Eduard Wipplinger